

Hírsugár

**Az ELFT
Sugárvédelmi Szakcsoportjának
tájékoztatója**

30. szám

2007. július

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója

30. szám (2007. július)

ISSN 1417-8257

Felelős kiadó: Solymosi József, a Szakcsoport elnöke

Szerkesztők: Deme Sándor és Déri Zsolt

A Szakcsoport honlapja: www.kfki.hu/elftsv

A tartalomból

EMLÉKEZTETŐ A 2007. MÁJUS 2-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.....	2
A XXXII. SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM PROGRAMJA	6
ELŐADÓI ÉS POSZTER DÍJAK	14
SUGÁRVÉDELMI EMLÉKÉREM	14
NÉVJEGY	15
PARAGRAFUS.....	20
ÁTLAGOS SUGÁRDÓZIST KAPOTT AZ ŰRUTAZÁS ALATT CH. SIMONYI	23
ELNÖK EL, SZERKESZTŐ VISSZA.....	25
TAGNÉVSOR KORREKCIÓ	28
NEM VICC ÉS NEM IS SUGÁRVÉDELEM	29
„MEGELŐZŐ CSAPÁS”	30

A szerkesztést 2007. július 11-én zártuk le.

A Hírsugárba szánt cikkeket, híreket a szerkesztőknek kérjük beküldeni, lehetőleg e-mail csatolt file-ként (deme@sunserv.kfki.hu és derizs@borsod.antsz.hu), Word kompatibilis formátumban

Rajzok: Déri Zsolt

Aki friss sugárvédelmi híreket szeretne kör e-mailben kapni, kérését Andrási Andornak e-mailben jelezze (andrasi@sunserv.kfki.hu)

EMLÉKEZTETŐ A 2007. MÁJUS 2-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL

Helyszín: OAH földszinti tanácsterme

Jelen vannak: Andrási Andor, Bujtás Tibor, Csige István, Deme Sándor, Déri Zsolt, Fehér Ákos, Fehér István, Kerekes Andor, Nagy Zsigmondné, Pellet Sándor, Rónaky József, Solymosi József, Vincze Árpád, Zagyvai Péter

Tervezett napirendi pontok:

1. A leköszönt vezetőség részéről az ügyek átadása, így különösen:

- a 4 éves beszámoló jelentés (a beszámoló tervezetét Deme Sándor már körözteti);,
- a Szakcsoportunk és az ELFT kapcsolatrendszerének fontosabb elemei, különös tekintettel a pénzügyek rendszerére;
- a XXXII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam pénzügyi elszámolása.

Felelős előterjesztő: Deme Sándor

2. Az újonnan megválasztott vezetőség feladatrendszerének a meghatározása, az egyes reszortoknak a felosztása, a felelősök kijelölése.

Felelős előterjesztő: Solymosi József

3. Javaslat a vezetőség állandó meghívottjaira.

Felelős előterjesztő: Solymosi József

4. A vezetőség 2007. évi feladattervének összeállítása.

Felelős előterjesztő: Solymosi József

5. Új elektronikus, lektorált folyóirat alapításának a lehetősége.

Felelős előterjesztő: Vincze Árpád

6. A honlapunk továbbfejlesztési lehetősége.

Felelős előterjesztő: Csige István

7. A Hírsugár továbbfejlesztési lehetősége.

Felelős előterjesztő: Deme Sándor

8. A sugárvédelmi oktatás és képzés, különösen a tanfolyami képzés minőségbiztosítási feladatai, a Szakcsoportunk felelősségvállalása, és a szakértői minőségi felügyelet kontrollja terén a feladataink és a lehetőségeink felmérése.

Felelős előterjesztő: Pellet Sándor

Felkért szakértő: Fehér István

9. Egyebek

Bevezetőjében Solymosi József köszöntötte az új vezetőség tagjait, megállapította, hogy a vezetőség határozatképes. Ezt követően ismertette a korábban kiküldött tervezett napirendet és kérte, hogy a jelenlévők szükség esetén tegyenek javaslatot a napirend kiegészítésére.

Deme Sándor javasolta, hogy az Egyebek napirendi pontba kerüljön be az ELFT Közgyűlésre a küldöttek véglegesítése, illetve az együttműködési megállapodások lehetőségének vizsgálata a szakmabeli társadalmi szervezetekkel.

Rónagy József rövid tájékoztatást kívánt adni az új ICRP ajánlásról, illetve az új NAÜ BSS előkészületeiről.

Ezekkel a kiegészítésekkel a vezetőség a napirendet elfogadta és megkezdte annak tárgyalását.

1. napirendi pont

Deme Sándor beszámolt, hogy a 4 éves jelentés a következő vezetőségi ülésig lezárásra kerül.

Az ELFT-vel kapcsolatban kifejtette, hogy a Szakcsoport és az ELFT között nincs közvetlen munkakapcsolat, a Szakcsoport vezetőség választáskor egy ELFT vezetőségi tag jelen van, viszont a Szakcsoportunk által a díjakra tett javaslatainkat elfogadják.

Deme Sándor vállalta, hogy a XXXII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamról cikket ír a Fizikai Szemlébe.

A folyamatban lévő ügyekből kettőt emelt ki: András Andor brassói regionális IRPA konferencia részvételét az ELFT fizeti, illetve a Glasgow-ból érkezett levelet, melyben a 2012-es IRPA konferencia megrendezéséhez kér támogatást, meg kell válaszolni.

Solymosi József egy feladatot adott ki Bujtás Tibornak: konferencia rendezés támogatására a pályázati lehetőségeket fel kell térképezni 2007. 06. 30-ig.

2. napirendi pont

A vezetőség az alábbi feladatkiosztást fogadta el:

Oktatás: Pellet Sándor

PR: Kerekes Andor (Fehér Ákos szakmai támogatást biztosít)

IRPA kapcsolat, külföldi kapcsolatok + sv. hírek: András Andor

Honlapszerkesztő: Csige István

Belföldi kapcsolatok

- MNT: Solymosi József
- MTA Radiokémia Bizottság: Vincze Árpád
- Orvosi szervezetek: Pellet Sándor
- Felsőoktatás: Zagyvai Péter (Vincze Árpád besegít)
- Középiskolák: Fehér Ákos
- ELFT: Solymosi József, Bujtás Tibor

Szakcsoport építés, fiatalok bevonása: Vincze Árpád, Ballay László

Hírsugár: Deme Sándor (felelős szerkesztő), Déri Zsolt (szerkesztő)

Fizikai Szemle, új újság: Vincze Árpád

Gazdasági ügyek: Nagy Zsigmondné, Solymosi József, Bujtás Tibor

Sugárvédelmi szabályozás: Fehér István, Solymosi József

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport céljait, politikáját egy rövid, tájékoztató füzetben össze kellene foglalni. Ez a következő vezetőségi ülés napirendi pontjai közé kerül.

3. napirendi pont

Solymosi József javasolta, hogy Rónaky József állandó meghívottként vegyen részt a vezetőségi üléseken, Vajda Nórárt a továbbképző tanfolyam szervezési időszakában hívjuk vezetőségi ülésekre. A javaslatot a vezetőség elfogadta.

4. napirendi pont

A 2007. évi feladatterv összeállítására az alábbi döntés született:

A 2. napirendi pontban kijelölt felelősök 2007. május 31-ig, egy rövid cselekvési tervet készítenek, melyben összefoglalják a területtel kapcsolatos saját elképzeléseiket. A cselekvési tervet elküldik a titkárnak, aki a következő vezetőségi ülésre összefoglalót készít.

5. napirendi pont

Új elektronikus folyóirat alapítása előtt Vincze Árpád felmérést készít, melyben összefoglalja a tartalmi elvárásokat, a lehetséges neveket (pl.: SUGÁRVÉDELEM/SUGÁRBIZTONSÁG), az informatikai lehetőségeket és egyéb szempontokat (angol-magyar nyelvű, évente hány szám). Előzetes felmérést kell végezni a várható publikációk számáról, elsőként a XXXII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam előadásából kiindulva. A következő vezetőségi ülésre ezek alapján előterjesztést készít a potenciális lehetőségekről és a javaslat tervezetről.

6. napirendi pont

Csige István a következő vezetőségi ülésre előterjesztést készít a honlap fejlesztési lehetőségekről, azon belül különösen a Továbbképző tanfolyamok előadás kivonatainak a gyors megjelentetési lehetőségéről, illetve a honlap minél több helyről történő egyszerű és gyors elérési lehetőségeiről.

7. napirendi pont

Deme Sándor Déri Zsolttal közösen évente több szám elkészítését vállalja. Kérte a vezetőség tagjait, hogy információkkal, cikkekkel segítsék a Hírsugár megjelenését.

8. napirendi pont

Pellet Sándor a következő vezetőségi ülésre előterjesztést készít az oktatási kérdésekről.

9. napirendi pont

Egyebek

- a) Küldöttek az ELFT Közgyűlésére (2007. május 19. 10:00-14:00): András Andor, Deme Sándor, Kanyár Béla, Kerekes Andor, Zagyvai Péter
- b) Solymosi József és Bujtás Tibor megvizsgálja az együttműködési megállapodások megkötésének lehetőségét a szakmabeli társadalmi szervezetekkel.
- c) Rónaky József tájékoztatta a vezetőséget, hogy az IRPA honlapon megtalálható az új ICRP ajánlás. Felhívta a figyelmet, hogy a NAÜ új BSS kiadását tervezi, ezért a Szakcsoport készüljön fel a szükséges teendők végrehajtására.

A napirendi pontok tárgyalása után Deme Sándor leköszönt elnök kért szót és bejelentette, hogy a Szakcsoport vezetősége Rónaky Józsefet Bozóky díjra javasolta. Az ELFT vezetősége elfogadva a javaslatot Bozóky díjat adományozott Rónaky Józsefnek.

A vezetőség tisztelettel gratulált a díjazottnak.

A díjazott megköszönte a díj adományozására történt felterjesztést, és a díjat magát. A jövőben is minden tőle telhetőt megtesz a sugárvédelem támogatása érdekében.

A következő vezetőségi ülés időpontja: 2007. június 20. 13:00.

Az emlékeztetőt összeállította: Bujtás Tibor

A XXXII. SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM PROGRAMJA

Hajdúszoboszló, 2007. április 17-19.

SZÓBELI ELŐADÁSOK

1. **Dušan Čalić, Nadja Železnik:** RADIOLOGICAL GROUND STATE ON THE POTENTIAL LOCATION OF THE LILW REPOSITORY
2. **Mária Ranogajec-Komor, Đurđica Milković, Željka Knežević:** SOME APPLICATION OF SOLID STATE DOSIMETERS IN MEDICAL DIAGNOSTICS
3. **Cserhádi András :** A PAKSI SÉRÜLT ÜZEMANYAG BETOKOZÁSA A 2. BLOKKON
4. **Bujtás T., Daróczi L., Ranga T., Végh G.:** A SÉRÜLT FŰTŐELEMELK ELTÁVOLÍTÁSÁNAK SUGÁRVÉDELMI MÉRÉSEI LABORATÓRIUMI MÓDSZEREKKEL
5. **Bujtás Tibor, Nényei Árpád:** A SÉRÜLT FŰTŐELEMELK ELTÁVOLÍTÁSÁNAK SUGÁRVÉDELMI ÉRTÉKELÉSE

6. Nényei Árpád, Bujtás Tibor, C. Szabó István: A SÉRÜLT FŰTŐELEMEK ELTÁVOLÍTÁSÁT KÖVETŐ SUGÁRVÉDELMI TEVÉKENYSÉGEK A PAKSI ATOMERŐMŰBEN

7. Ignits Miklós, Vas Pál: SUGÁRVÉDELMI ELLENŐRZŐ RENDSZER REKONSTRUKCIÓ A PAKSI ATOMERŐMŰBEN

OLYAN RÉGI AZ ELLENŐRZŐ RENDSZERÜNK,
HOGY A REKONSTRUKCIÓHOZ
RESTAURÁTORT KELLETT HÍVNUNK

8. **Vajda N., Molnár Zs., Osváth Sz.:** ÖSSZETETT ELJÁRÁS HOSSZÚ FELEZÉSI IDEJŰ HASADÁSI ÉS AKTIVÁLÁSI TERMÉKEK MEGHATÁROZÁSÁRA KÖRNYEZETI MINTÁKBAN

9. **Ormai P., Nős B., Kapitány S., Bérci K., Juhász L., Solymosi J.:** A HAZAI RADIOAKTÍVHULLADÉK-TÁROLÓK HOSSZÚ TÁVÚ BIZTONSÁGÁNAK MEGTEREMTÉSE
10. **Várhegyi András, Gorjánác Zorán, Somlai János:** A MECSEKI URÁNBÁNYÁSZAT REKULTIVÁCIÓJÁNAK JELENLEGI HELYZETE, RADIOLÓGIAI PARAMÉTEREK
11. **Alsecz, A., J. Osán, S. Török, A. Várhegyi, G. Falkenberg:** AZ URÁN ÉS ARZÉN OXIDÁCIÓS ÁLLAPOTÁNAK MEGHATÁROZÁSA A MECSEKI REKULTIVÁLT URÁNRÁNBÁNYA TERÜLETÉN
12. **Molnár M., Palcsu L., Futó I., Major Z., Svingor É., Veres M., Frigyesi F., Kapitány S., Fritz A., Bérci K.:** GÁZ A RADIOAKTÍV HULLADÉKOK KÖRÜL
13. **Rozmanitz Péter:** A PAKSI ATOMERŐMŰ ÜZEMIDŐ HOSSZABBÍTÁS KÖRNYEZETVÉDELMI ENGEDÉLYEZÉSÉNEK HATÓSÁGI VONATKOZÁSAI
14. **Porubszky Tamás, Barsai János, Pellet Sándor:** A DIAGNOSZTIKAI RÖNTGENBERENDEZÉSEKRE VONATKOZÓ NEMZETKÖZI SZABVÁNYOK VÁLTOZÁSAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SUGÁRVÉDELEMRE

15. Pellet S., Turák O., Ballay L., Motoc A., Porubszky T., Váradi Cs.: A HAZAI SUGÁREGÉSZSÉGÜGY HELYZETE 2006-BAN

16. Turák O., Ballay L., Váradi Cs., Pellet S.: ÚJ, KÉZI FOGRÖNTGEN BERENDEZÉSEK SUGÁRVÉDELMI PROBLÉMÁI

17. **Váradi Csaba, Pellet Sándor, Fornet Béla, Brunner Péter:** STATISZTIKAI ADATGYŰJTÉS A RADIOLÓGIAI TEVÉKENYSÉGRŐL
18. **Ballay László, Varjas Géza:** SUGÁRTERÁPIÁS KEZELÉSEKET MEGALAPOZÓ KÉPALKOTÓ ELJÁRÁSOK DÓZISAI
19. **Varjas Géza, Ballay László, Gődény Mária:** ORVOSI KÉPALKOTÓ ELJÁRÁSOK
20. **Papp Z., Dezső Z.:** RADON-TERMÉKEK MÉRÉSE SZŰRÉSES MINTAVÉTEL KÖVETŐ β -SZÁMLÁLÁSSAL
21. **Papp Z., Dezső Z.:** A TALAJEREDETŰ DÓZIS MESTERSÉGES NÖVEKTMÉNYE AZ AJKAI SZÉNTÜZELÉSŰ HŐERŐMŰ KÖRÜL
22. **Fülöp Nándor, Ugron Ágota, Turák Olivér, Kerekes Andor, Szabó Gyula, Pellet Sándor:** AZ OSSKI-BAN VÉGZETT, A ^{210}Po MÉRGEZÉSSEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK ÖSSZEFOGLALÁSA
23. **Rónaky József, Tóth Katalin, Fehér Ákos:** A „PISZKOS” BOMBA HATÁSAI

24. **Rónaky József, Volent Gábor, Petőfi Gábor, Macsuga Géza, Horváth Kristóf, Csurgai József, Zelenák János, Cziva Oszkár, Molnár László, Tóth József, Vincze Árpád, Solymosi József: A PAKSI ATOMERŐMŰ KATONAI TERROR-FENYEGETETTSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁSA**

25. **Molnár Kolos, Vincze Árpád, Solymosi József: RADIOLÓGIAI TERRORIZMUS ALFA-EMITTER ANYAGOKKAL**
26. **Zelenák János, Pintér István, Csurgai József, Gyulai Gábor, Bäumlér Ede, Solymosi József: AZ MH SUGÁRFELDERÍTŐ RENDSZERÉNEK ELMÉLETI ALAPJAI ÉS A GYAKORLATI MEGVALÓSÍTÁS**
27. **Bäumlér Ede, Zelenák János, Gyulai Gábor, Pintér István, Csurgai József, Svendor György, Solymosi József: AZ MH EGYSÉGES SUGÁRFELDERÍTŐ RENDSZERÉNEK KIFEJLESZTÉSE**
28. **Herczog Edit , Précényi Zoltán, Solymosi József: AZ EU JÖVŐ ENERGIAPOLITIKÁJÁNAK MEGALKOTÁSA: AZ ÉVTIZED KIHÍVÁSA**
29. **Fehér István: CaSO_4 : Dy BURA DÓZISMÉRŐVEL VÉGZETT MÉRÉSEK MEGBÍZHATÓSÁGA**

30. **Deme Sándor, András Andor, Ekler Bálint, Zombori Péter:** AZ ATOMERŐMŰVI LÉGKÖRI KIBOCSÁTÁSOK ÁLTAL OKOZOTT DÓZISTERHELÉS MEGHATÁROZÁSI MÓDSZEREINEK ANALÍZISE

31. **Kanyár Béla, Volent Gábor:** VONATKOZTATÁSI ÉS KÉSZENLÉTI SZINTEKRŐL A KÖRNYEZETI SUGÁRVÉDELEMBEN

32. **Jung József:** MUNKAÁLLALÓK A LAKOSSÁGI DÓZISKORLÁTOKAT NEM MEGHALADÓ SUGÁRTERHELÉSSEL

33. **Nagy László, Németh Pál, Tóth László:** MIT KERES A SUGÁRVÉDELEM A VASKOHÁSZATBAN?

POSZTER SZEKCIÓ

1. **Vincze Árpád, Kása Imre, Sáfrány Ágnes, Solymosi József:** ÚJ TÍPUSÚ IZOTÓP-SZELEKTÍV SENZOROK TERMÉSZETES VIZEK IN-SITU MONITOROZÁSÁRA
2. **Lázár K., Megyeri J., Máthé Z.:** "FUNMIG" – A RADIOAKTIV NAGYAKTIVITÁSÚ HULLADÉKOK ELHELYEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS EU FP6-OS PROJEKT
3. **Györfi T., Hunyadi I., Csige I.:** RADON A HAJÓSI BORPINCÉKBEN

4. **Madocsai R., Zagyvai P., Lángné Lázi M.:** LOKÁLIS ÉS TÁVOLI HATÁSOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE KÖRNYEZETI DÓZISTELJESÍTMÉNY-MÉRŐ REGISZTRÁTUMÁBAN
5. **L. Toro, P. Stegnar, D. Raducea, A. Patriche:** ELHELYEZÉSI KRITÉRIUMOK EGY ATOMERŐMŰBEN LEVŐ HULLADÉK-JELLEMZŐ RENDSZERRE
6. **Pellet Sándor, Porubszky Tamás, Ballay László, Giczi Ferenc, Motoc Anna Mária, Váradi Csaba, Turák Olivér, Gáspárdy Géza:** A DIAGNOSZTIKAI RÖNTGENBERENDEZÉSEK MINŐSÉGELLENŐRZŐ VIZSGÁLATAINAK RENDSZERE MAGYARORSZÁGON
7. **Turák O., Váradi Cs., Ballay L., Juhász L., Motoc A., Porubszky T., Heissler D., Pellet S.:** AZ OSSKI MUNKAHELYI SUGÁREGÉSZSÉGÜGYI TEVÉKENYSÉGE

8. **Várad** Csaba, **Pellet Sándor**, **Ballay László**, **Hidasi László**, **Motoc Anna Mária**: AZ ATOMENERGIA ALKALMAZÁSI KÖRÉBEN HASZNÁLT BERENDEZÉSEK ORSZÁGOS NYILVÁNTARTÁSA

ORSZÁGOS NYILVÁNTARTÁS ALFA-2007

Megjegyzés: A szerzők keresztnévét teljes alakban vagy rövidítve a beküldött kivonatoknak megfelelően adtuk meg.

ELŐADÓI ÉS POSZTER DÍJAK

A SOMOS alapítvány által adományozott legjobb előadó díját **Cserháti András**, a legjobb poszter díját **Vincze Árpád** kapta.

A Magyar Nukleáris Társaság által adományozott, legjobb 35 év alatti előadó díját **Alsecz Anita** kapta.

SUGÁRVÉDELMI EMLÉKÉREM

A 2007. évi emlékérmet **Mócsy Ildikó** és **Veres Árpád** kapták. A díjakat a Tanfolyam bankettjén (2007. április 18) Fehér István adta át, méltatva a díjazottak szerepét a sugárvédelem területén.

NÉVJEGY

Mócsy Ildikó, a Sugárvédelmi Emlékérem 2007. évi kitüntetettje

Gondolatok 2007. április 18. után

Az ELFT Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam az idén Hajdúszoboszlón volt.

Ha össze kéne számoljam, hirtelen nem tudnám megmondani, hogy hányszor vettem részt a tanfolyamokon. 1989 előtt mi csak kétévenként hagyhattuk el Romániát, de a szabadságunkat mindig úgy időzítettük (Dr.Tőkés Béla és Forgó Csaba Marosvásárhelyről, Uray Ildikóval én Kolozsvárról), hogy a május elején megtartott balatonkenesei összejöveteleken ott legyünk. 1989 után minden évben találkozhattam a sugárvédelmi szakcsoport tagjaival.

Mondhatnám, hogy ez a több tíz évre visszatekintő „ismeretség” nagyon sokat jelentett számunkra, számomra.

Úgy kezdődött, hogy Fehér Pista, Andrási Bandi, Uchrin Gyurka és Belezna Éva, a 60-as évek vége fele, és a 70-es évek elején több alkalommal jártak a Kolozsvári Közegészségügyi Intézet Sugáregészségügyi laboratóriumában. A szakkikket, az Izotóptechnikát rendszeresen küldték és számunkra abban az időben nagyon nagy segítséget jelentett. A hivatalos látogatásokból a szakmai ismeretségen túl, barátságok szövődtek, és a szakmai baráti kör egyre bővült, és ez közös munkát, pályázatokat (OTKA, Arany János, EU-s stb.), közös cikkeket eredményezett.

Egy pár éve ennek a szakcsoportnak hivatalosan is tagja lettem.

Több mint 35 évet töltöttem a sugáregészségügyi laboratóriumban fizikusként és, mint főkutató munkatárs hagytam el 6 éve a kutató intézetet. A doktori (PhD) fokozat a bukaresti Atomkutató Intézetben szereztem meg. Eredményes éveknél mondhatom az intézetben eltöltött éveket, mert több mint 85 dolgozatnak vagyok szerzője, illetve társszerzője, amelyek szaklapokban, kötetekben jelentek meg. A környezet radioaktivitása, főleg a radon, az ásványvizek, az uránbánya és környéke, módszerek kidolgozása és laboratóriumi kísérletek álltak az érdeklődésem központjában.

A kutatómunka mellett, 1993-tól a Babes – Bolyai Tudományegyetemen Környezetfizikát oktattam. Igaz elértem a nyugdíj korhatárt, de a munkát nem hagytam abban. A 2002-ben megalakult Erdélyi Magyar Tudományegyetemen létrehoztam a Környezettudomány szakot, amelynek jelenleg tanszékvezetője vagyok. Nem maradtam hűtlen a sugárzáshoz, hiszen a környezet természetes és mesterséges sugárzásával ma is foglalkozom, kutatómunkát végzek a diákokkal, és mint docens oktatom az általános- és a környezetfizikát.

És ebben az évben Hajdúszoboszlón az a megtiszteltetés ért, hogy a szakcsoport vezetősége a Sugárvédelmi Emlékérem 2007. évi egyik kitüntetete lettem, amelyet Fehér Pista kezéből vettem át.

Kitüntettek, de ez a kitüntetés egy kicsit a kollegáknak, az otthoniaknak is szól, mert Uray Ildikó, Forgó Csaba, Toró Laci nélkül nem tudtam volna eredményeket elérni.

A meghatódottságomat az is fokozta, hogy Dezső Zoli jóvoltából 2 utolsó éves hallgatóm is ott volt Szoboszlón.

Az örömben osztoztak gyermekeim, László, aki Budapesten él közgazdász-mérnökként dolgozik és a fizikus lányom Ágnes, ő elméleti fizikus az Egyesült Államokban.

A fiam családja megajándékozott egy kisfiú és egy kislány unokával és most várjuk a harmadikat.

Most újra felidézem az áprilisi napokat.

Köszönöm kollegák a bizalmat, ezt a kitüntetést, ami a jövőre nézve egy kötelességet is jelent, hogy a kapcsolattartást, a közös munkákat, a pályázatokat, a fiatalok bevezetését a sugárvédelem titkaiba folytassam.

Dr. Mócsy Ildikó, fizikus

Veres Árpád, a Sugárvédelmi Emlékérem 2007. évi kitüntetettje

Deme Sándor felkért, hogy írjak a Hírsugárba kezdeti sugárvédelmi tevékenységeről abból az alkalomból, hogy a „Sugárvédelmi Emlékérem” 2007. évi kitüntetésével tiszteltek meg. A kiadvány 1996-tól megjelent számai (eddig 29 szám) hűen tükrözik a sugárvédelem napi aktuális eseményeit, rendezvényeit, az elnökség üléseit és néhány történetet a humoros oldaláról is bemutat, de emlékermes kitüntetettek tevékenységét bemutató írást nem találtam.

A sugárvédelmi tevékenység Emlékéremmel történő elismerését 1998-ban indította 15 fő kitüntetésével a Szakcsoport elnöksége. Az 1999. évi közgyűlés által elfogadott új szabállyal, évenként maximum két fő kaphatja meg ezt az elismerést (Hírsugár, 2000. május, 12. sz.). Előírja továbbá, hogy „*A kitüntetett a vezetőség, felkéri előadás megtartására tevékenységével kapcsolatban*”.

Ha úgy gondolja a Szakcsoport elnöksége, vagy a kiadvány szerkesztője, hogy a jövőben ilyen bemutatkozó rovatot elindít, akkor ennek én nem lennék az akadályozója. A Hírsugár jellegéhez igazodva kísérlem meg ezért, a mesterséges radioaktív izotópok kezdeti hazai alkalmazásának és sugárvédelemének a helyzetét, néhány epizóddal érzékeltetni, amelyeknek akkor részese voltam.

Az MTA III. Osztály fizikus előadójaként készítettem 1953/54-ben, a „Kozmikus sugárzás irányaszög eloszlása” témájú fizikusi diplomamunkámat a KFKI-ban, ami hozzá járult radioaktív mérés technikai ismereteim bővüléséhez.

1954 februárjában, a szocialista országok akadémia elnökeinek moszkvai találkozója után Rusznyák István az MTA elnöke hazatérve az alábbi mondatot írta elnöki jegyzőkönyvére egy lapjára: „Osztrovszky e (*e = elvtárs. a szerkesztő*). Kezdjük meg radioaktív izotópokkal a hazai kutatást”. Osztrovszki György az MTA főtitkára, lássa Hajós György megjegyzéssel a Matematikai, és Fizikai Osztályt bízta meg a szükséges teendők megtételével. A sor végén az én feladatomban lett a radioaktív izotópok hazai alkalmazási feltételeinek a megszervezése.

Mivel veszélyes anyagokkal folyó munkáról volt szó, előkészületek történtek szakmai bizottság felállítására, az igények megállapítására és a megfelelő laboratóriumok kialakítására. A Bizottság szervezésében humoros epizód volt, hogy a feladat kitűzésénél az általam felkeresett, akkor a témához értőnek számító szakemberek (Szalai Sándor ATOMKI, Kovács István és Jánossy Lajos KFKI, Imre Lajos KLTE, Ernst Jenő POTE, Straub F Brúnó SOTE Orvos-vegytani Int., Bozóky László Orsz. Onk. Int., stb.), elképzeléseit hogyan vette figyelembe a döntésnél a főtitkár. Szalai professzor véleménye az volt, hogy a nyugat nem ad hazánkban sugárzó anyagot, az oroszoknak meg nincs. Tehát nincs izotóp, nem kell bizottság. Jánossy és Kovács professzorok szintén az akadémiai elképzeléstől eltérő álláspontot képviseltek, s így ők hárman nem is lettek tagjai a Straub F Brúnó elnökletével megalakult MTA Központi Izotóp Bizottságnak.

Magam kaptam a feladatot az igények összeállítására és az izotópok megrendelésére. 1954. szeptember 15-én meg is érkezett az első szállítmány (100 mCi = 3,7 GBq ^{60}Co sugárforrás ATOMKI igényre és három ^{32}P készítmény). Az érkezést megelőző bizottsági ülésen vita alakult ki a zárt ^{60}Co sugárforrás sugárvédelmét biztosító konténer súlyáról. A nemzetközi szabványelőírások alapján a várható ólom-konténer súlyát én 150 kg-ra becsültem. A Röntgenfizikai Intézet igazgatója ezt túlzottnak tartotta, és úgy vélte, hogy nem lesz az 15 kg sem. A szállítmány megérkezett 150 kg-s konténerben. Így lettem 1954. novemberétől, tudományos munkatársként a bizottság sugárfizikusa.

<i>Bocskel</i>	<i>Thiokol</i>
<i>Isotóp (jel, for. alet.) dátum aláírás</i>	<i>Isotóp (jel, for. alet.) dátum aláírás</i>
CO^{60} 100 mc 1954 IX. 15. <i>Nagy</i>	
Na_2HPO_4	
P^{32} 1,7 mc IX. 15. <i>Nagy</i>	
H_3PO_4	
P^{32} 0,4 mc IX. 15. <i>Nagy</i>	
K_2HPO_4	
P^{32} 2,0 mc IX. 15. <i>Nagy</i>	
	CO^{60} 100 mc 1954 IX. 28. <i>Nagy</i>
	Na_2HPO_4 1954
	P^{32} 1,7 mc IX. 28. <i>Nagy</i>
	K_2HPO_4 1954
	P^{32} 2,0 mc IX. 28. <i>Nagy</i>

Az első mesterséges radioaktív szállítmány izotóp-nyilvántartásának főbb kézírásos adatai.

A személyes jelenlét is feladataim közé tartozott az első kísérleteknél és a munkahelyek sugárvédelemi feltételeinek ellenőrzésénél. Részt vettem a sugárvédelemi tanfolyamok szervezésében, a sugárvédelemi oktatásban (belső dózis-számítás) és talán a szerencse mellett ezek is hozzájárultak ahhoz, hogy hazánkban nem volt említésre méltó sugárbaleset, vagy sugárszennyeződés.

Emlékezetes volt számomra az a részvétel is egy szakmai csoportban, amely Szolnokon tisztázta egy tanár úgynevezett „sugárbetegségére” vonatkozó tévhit létrejöttének és megszűnésének Boccaccio Dekameronjába illő történetét. Az illető elmesélte, hogy a napok különböző szakaiban látta, hogy a radioaktív sugárzás hullámalakban megjelenik egyik szobájukban. Predmerszky Tibor

doktor, komolyan végighallgatva az elmondottakat a sugárszennyeződés dekontaminálásánál szokásos műveletek többszörös elvégzését javasolta, amivel megnyugtatta a tanár urat, hogy sikeresen el tudja majd hárítani az őt érhető sugárveszélyeket.

Szűkebb magfizikai kutatási területem: 1961-től vizsgálom stabil atommagok izomerjeinek a gerjesztését nagyintenzitású monoenergiás gammasugár-forrással. A folyamat atommag-szerkezeti aspektusai mellett tanulmányoztam a módszer asztrofizikai, aktivációs analitikai és más alkalmazási lehetőségeit is. Több előadást tartottam - egyhónapos külföldi kutatócserék keretében - külföldi egyetemeken USA (1973), Japán (1977), Svédország (1979) és számos nemzetközi konferencián. Több mint 150 tudományos közleményem jelent meg, nagy részük nemzetközi tudományos folyóiratokban, amelyek alapjait képezték a fizikai tudomány kandidátusa (1963) és a fizikai tudomány doktora (1970) fokozataimnak. Egy angol nyelvű könyv és több könyvfejezet, szerzője, illetve társszerzője vagyok.

Közleményeimnek kevesebb, mint 10%-a foglalkozik csupán sugárvédelmi kérdésekkel. De az utóbbi angol nyelvű könyvfejezetben (Radiotracer Studies of interfaces, ELSEVIER, 2004, Chapter 10.2, Á. Veres, Environmental problems, 359-444 old.) a nukleáris hulladékok transzmutációs módszerrel történő csökkentésének (elégetés) lehetőségeivel és mélygeológiai elhelyezésük környezetvédelmi problémáival is foglalkoztam.

Az Izotópkutató Intézet vezetőjeként, az ELTE egyetemi izotóp tanfolyamok vizsgálóelnökeként is fontos feladatommak tartottam és támogattam a hazai sugárvédelem magas szintű művelését és fejlesztését.

Itt szeretném tolmácsolni köszönetemet a Szakcsoport vezetőségének, hogy korábbi sugárvédelmi tevékenységemet az Emlékéremmel is elismerte.

Budapest, 2007. június 13.

Veres Árpád

PARAGRAFUS.

Jung József rovata

A SUGÁRVÉDELEMEL KAPCSOLATOS NÉHÁNY ÚJABB JOGSZABÁLY

(Lezárva: 2007. június 30.)

2006. évi CXIX. törvény

- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról

2010. december 31-ig marad a korkedvezményes nyugdíjazás, a 2006. december 31-én hatályos szabályok szerint. 2011. január 1-től a korkedvezményre jogosító feltételek meghatározásáról külön törvény rendelkezik. A napi sajtóból szerzett információk szerint 2007-ben a költségvetés még fedezi azt a kiegészítő járulékot, amelyet 2008-tól a munkáltatóknak kell majd fizetniük azon munkavállalóik után, akik korkedvezményre jogosító munkakörökben dolgoznak.

KÖZÉPSŐ CSOPORTBÓL MEGY
KORKEDVEZMÉNYES
NYUGDÍJBA

327/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet

- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról rendelkező 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet módosításáról

A rendelet 2007. január 1-től hatálytalanította az eredeti kormányrendelet 1. számú mellékletét, amelynek 10. pontjában kerültek meghatározásra a korkedvezményre jogosító „sugaras” munkakörök és tevékenységek.

2007. évi XX. törvény

- a nukleáris terrorcselekmények visszaszorításáról szóló Nemzetközi Egyezmény kihirdetéséről

A címben szereplő egyezményt 2005. szeptember 14-én írták alá az egyes államok képviselői New York-ban.

7/2007. (III. 6.) IRM rendelet

- a nukleáris anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének szabályairól

A rendelet a hasonló című 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet helyére lépett.

19/2007. (IV. 17.) EüM rendelet

- a klinikai sugárfizikus egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítés megszerzéséről

Évek óta várt rendelet, amely rendezi, hogy a sugárterápiás centrumokban dolgozó fizikusok (műszaki végzettségűek) hogyan szerezhetik meg, a más jogszabályokban részükre előírt szakmai végzettséget.

182/2006. (VIII. 28.) Korm. rendelet

- a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó központi és területi államigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 276/2005. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról

Megszűnt az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természet-védelmi és Vízügyi Felügyelőség (KTVF). Általános jogutódja a Dél-dunántúli KTVF. Ugyancsak megszűnt a Körös-vidéki KTVF, amelynek általános jogutódja az Alsó-Tisza-vidéki KTVF.

362/2006. (XII. 28.) Korm. rendelet

- az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról és a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről

Megszűntek az ÁNTSZ megyei (fővárosi) intézetei, helyükre 7 darab regionális intézet alakult. A Dunántúlon lévő regionális intézetek illetékességi területe nem egyezik meg a dunántúli Sugáregészségügyi Decentrumok illetékességi területével.

2006. évi CIX. törvény

- a kormányzati szervezetátalakítással összefüggő törvénymódosításokról (98. §)

260/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet

- a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról (Melléklet)

266/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet

- a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény végrehajtásáról szóló 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet módosításáról (7. §)

A fenti három jogszabály eredményeként 2007. január 2-i hatállyal megszűnt az Országos Mérésügyi Hivatal (OMH). Jogutódja a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (MKEH). Sugárvédelmi és gyógyászati alkalmazású dózismérők és felületi szennyezettségmérők hitelesítésére az MKEH Budapesti Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság Metrológiai Főosztálya (1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39., Telefon: 458 5831 és 458 5945, Telefax: 458 5927 és 458 5937) kapott felhatalmazást.

57/2007. (III. 31.) Korm. rendelet

- a közúti áru fuvarozáshoz és személyszállításhoz kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről

A rendelet – egyebek mellett – a radioaktív anyagok közúti szállítása során elkövetett szabálytalanságok esetén kiszabandó bírságok összeget határozza meg. Egy ügyben a bírságot több címen is ki lehet szabni. Néhány büntetési tétel (Ft):

<i>Jelöletlen jármű</i>	<i>800.000</i>
<i>Képzetlen gépkocsiveető</i>	<i>600.000</i>
<i>Tűzoltó készülékek hiánya</i>	<i>300.000</i>
<i>Az ADR-ben előírt felszerelés hiánya (felszerelésenként)</i>	<i>100.000</i>
<i>Helytelen bárcázás</i>	<i>400.000</i>
<i>Nincs írásbeli utasítás</i>	<i>600.000</i>
<i>Hiányos fuvarokmány</i>	<i>100.000</i>
<i>Nincs engedély rad. anyag szállítására</i>	<i>200.000</i>
<i>Nincs veszélyesáru száll. bizt. tanácsadó</i>	<i>400.000</i>
<i>Van veszélyesáru száll. bizt. tanácsadó, de nincs bejelentve az illetékes közl. hatóságnak</i>	<i>100.000)</i>

2007. évi XXVII. törvény

- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról

*A módosítások nyomán három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az a személy, aki radioaktív anyaggal vagy nukleáris létesítmény üzemeltetésével való visszaélésre irányuló **előkészületet** követ el.*

ÁTLAGOS SUGÁRDÓZIST KAPOTT AZ ŰRUTAZÁS ALATT CH. SIMONYI

Átlagos mennyiség , tizenöt mellkasi röntgenfelvételnek megfelelő sugárdózist kapott Charles Simonyi amerikai-magyar űrturista, amíg a Nemzetközi űrállomáson (ISS) tartózkodott - közölte Apáthy István, a KFKI Atomenergia Kutatóintézet űrdozimetriai csoportjának vezetője.

A szakember, aki a Pille elnevezés sugárdózismérő főkonstruktor, annak kapcsán adott tájékoztatást, hogy megtörtént a mérési adatok első kiértékelése. A Pillével a Nemzetközi űrállomás munkahelyeit és az űrhajósokat érő sugárterhelést lehet mérni, mindez azért fontos, mert a kozmonauták sokkal nagyobb sugárzásnak vannak kitéve az űrben, mint a Földön, éves dózisuk 300-400 mSv.

Apáthy István ismertetése szerint Charles Simonyi, a második magyar űrhajós, aki méréseket végzett a Pille-rendszerrel, melynek eredeti változatát még Farkas Bertalan 1980-as űrutazására fejlesztették ki. A dózismérő "lelke" egy speciális kalciumsulfát kristály, amely elnyeli a sugárzási energiát, majd későbbi hevítésre fényt bocsát ki. Minél nagyobb a sugárterhelés, annál intenzívebb a kibocsátott fény. A hevítést és fénymerést a Pille kiolvasó berendezés végzi, amely már a dózisértékeket jelzi ki.

"Az űrállomás különböző pontjain 10 dózismérő segítségével mérik a sugárterhelést. A mostani mérések olyan szempontból is nagyon hasznosak voltak, hogy Charles Simonyi más helyekre helyezte a dózismérőket, mint ahol a kezdetektől, 2003 óta voltak. Hét új helyről vannak adataink" - mondta Apáthy István. Hozzátette: egy dózismérő állandóan az űrturista zsebében, egy másik pedig a hálólhelyén volt. Mint mondta, a mérések bebizonyították, hogy a sugárterhelés a hálólhelyen a legnagyobb, ahol csupán az űrállomás fala védi a kozmonautákat. Charles Simonyival az űrrepülése alatt "semmilyen eget rengető dolog nem történt, nem volt napkitörés, akkora dózist kapott, amilyent normál körülmények között az asztronauták ennyi idő alatt kapnak" - jegyezte meg.

Apáthy István beszámolt arról, hogy pontosan végig lehet követni, az űrrepülés melyik napján mekkora volt a sugárterhelés. Kifejtette: érdekes módon április 13-án viszonylag nagy dózist kapott Charles Simonyi. A személyes konzultáción derülhet ki, hogy azon a napon "merre járt, mit csinált, miért volt olyan magas az érték". (*Charles e-mail-je alapján azóta kiderült, aznap éjjel egy gyenge árnyékolású helyen aludt. A szerkesztő.*) A szakember hangsúlyozta: a Földön az ember egy év alatt a normál természetes környezetből körülbelül 2,5 mSv dózist kap. Minden további nélkül megengedett évente még plusz 1 mSv többletterhelés, "ami összejöhet a legkülönbözőbb dolgokból, például abból, hogy évente többször utazik repülőn, különösen transzkontinentális járatokon" - tette hozzá Apáthy István.

Véleménye szerint megengedhető, hogy 2-3 év alatt pluszban kapjon valaki

akkora sugárdózist, amennyi Charles Simonyit az űrutazás teljes ideje alatt érte. "Az egész űrutazása annyit jelent, mintha valaki 3 évig egy kicsit magasabb, de teljesen megengedett sugárzási környezetben, például 3000 méter fölött élne" - mondta. Apáthy István érdekességként kiemelte, hogy az Európai Űrügynökség (ESA) a közelmúltban tartott hollandiai tanácskozásán szóba került az űrturisták esetleges bevonása az űrállomáson űrdozimetriai kísérletekbe.

"Az ESA-nak nincs űrhajósa. A méréseket úgy tudja végrehajtani, ha horribilis összegekért űrhajósidőt bérel az amerikai vagy orosz kozmonautáktól. Nemcsak a pénz a korlát, hanem az, hogy az űrhajósok idejének nagy része a karbantartási munkákra megy el. Az ESA egy fél év alatt dozimetriai mérések elvégzésére 10-12 órát kap, ha a méréseket egy űrturista végezné, az egyhetes út alatt akár 20-30 órát is fordíthatna erre" - mondta Apáthy István. Charles Simonyi április 7-én indult az űrbe. A Szojuz TMA-9 űrhajó visszatérő egysége április 21-én szállt le, az űrturista két hivatásos űrhajós, az orosz Mihail Tyurin és az amerikai Michael Lopez-Alegria társaságában tért vissza a Nemzetközi űrállomásról.

Forrás: <http://www.hirado.hu/>

ELNÖK EL, SZERKESZTŐ VISSZA

Szubjektív beszámoló négy évről meg egy kicsit többről

Öreg sugárvédő vagyok, meg régi is. A szakcsoport egyik alapító tagja. Persze nem én alapítottam a szakcsoportot, hanem a Fehér Pista által az erre rábeszélte Bozóky bácsi. Ő volt mindnyájunk bácsija, a magyar sugárvédelem első nagy egyénisége. Mi, a többiek nem alapítók, hanem csak tagok voltunk az új szakcsoportban, de hát tagokra is szükség volt.

Ugorjunk egy nagyot. 1996. július 14-én megalakult az első Rónaky Jóska által fémjelzett vezetőség. Erről már Hírsugár 1., 1996. szeptemberi száma tudósított. Még az akkori vezetőségválasztás előtt felmerült, hogy kellene nekünk valami, ami a szokásos, akkor már XXI. tanfolyamunkon és az ankéton kívül is összekapcsolja a szakcsoport tagjait, valami rendszeres tájékoztató. A rendszeres tájékoztató lett a Hírsugár, Rónaky Jóska keresztgyereke.

Én eleve azért kerültem a vezetőségbe 1996 májusában Kenesén, hogy farigcsáljam a Hírsugarat. Akkor még külön választottuk az IRPA összekötőt és a hírfelelőst. Kérdés volt, hogy ki sokszorosítsa és postázza a Hírsugarat. Még mielőtt elkészült az első szám a paksi kollégák vállalták mind a sokszorosítást, mind a postázást. Elindult a Hírsugár. Érdekesség, hogy az első szám zöld volt, azóta viszont sárga a borító. Nem tudom tudatos volt-e a váltás, de a sugárvédelem jelének alapszíne mindenesetre a sárga. Meg kell mondani, hogy a Hírsugár kissé unalmas lett volna Déri Zsolti karikatúrái nélkül. Már az első számban volt két rajz, az egyik Röntgen látható akkor, amikor azt fedezte éppen fel, hogy üres a zsebe, a másokon a titkosításnak az a megoldása, amikor az sem tudja elolvasni a szöveget, aki írta. Szerintem ezek a karikatúrák érnek legtöbbet a produktumunkban. Sok emlékezetes rajz volt, az egyik most is kint lóg a KFKI-ban a falon. Minőségbiztosítás a címe. A szöveg kb. ez: főnök, megvan az akkreditációnk, most már biztosan reprodukálni tudjuk ezt a pocsek minőséget. A másik, egy vigasz, az erőműveseknek szólt. A szöveg: főnök, elszállt a reaktor. Főnök: Na, akkor legalább letudtuk a következő tízezer évet.

Csak az érdekesség kedvéért idézek a Hírsugár első számának elnöki bevezetőjéből. "Egyelőre a Hírsugár (ha valaki tud jobb, találóbb nevet, örömmel vesszük) a jó öreg Gutenberg módszerével, papíron készül, de azt hiszem, rövid időn belül áttérhetünk az elektronikus módszerek valamelyikére is. Nos a rövid idő laza hét év volt, honlapunkat csak 2003-ban hozta össze Csige Pista és Zombori Péter.

Jött a második Rónaky Jóska elnökölte vezetőség. A választáson már nem cédulázott (azaz külön a Hírsugárra választott), hanem mezítlábas, avagy egyszerű vezetőségi tag lettem. Közben folyt tovább a hírek sugárzása, a szerkesztő feladata igazából a kerítés volt, merthogy a grafománia nem volt és ma sem jellemző a tagjainkra. A technikai szerkesztést kolléganőmre, Detre Ingeborgra bízam. Sikerült Zsoltit rávenni, hogy ne csak rajzoljon, írjon is a Hírsugárba. Na meg arra, hogy tanfolyam bankettjein – ha a hangulat olyan volt –

kicsit hülyüljünk is együtt. (Amnézia: már nem tudom ki kit vett rá, csak azt, hogy mire.)

Letelt a második Rónaky ciklus is. 2003. május 7-én Mátra"kenesén" új vezetőséget választottunk, többek között új elnököt is. A jelölőbizottság – visszalépések miatt – egyetlen elnökjelöltje Pellet Sándor volt. Ekkor a jegyzőkönyv szerint "Jung József javasolta, hogy Pellet Sándor mellett Deme Sándor is kerüljön fel a jelölőlistára. Deme Sándor vállalja a jelölést." Nos, némi bonyodalmak után így lettem én 2003. májusában "jungcsinálta" elnök. Meg kell mondani, hogy kicsit megrettentem a feladattól, hiszen előttem csupa kiváló elnök volt. Meg gondot okozott, hogy két kulcsembert, András Bandi, az IRPA kapcsolattartónk és Pellet Sándor, aki az orvosi vonalat tartotta kézben, nem kerültek be a vezetőségbe. Végül közösen sikerült megoldani ezt a gondot, mindketten végig tényleges vezetőségi tagként dolgoztak.

Egy szakcsoport elnök lehet karmester, de lehet szövetségi kapitány is. Az első típus elvárja, hogy mindenki azt, úgy és akkor tegye, ahogy ő ezt dirigálja. A második típus azt, hogy a csapat tagjai kreatívan, önállóan, de a közös cél érdekében tevékenykedjenek. Én próbáltam a második típusú elnök lenni. A vezetőségben mindenki tudta a szerepét, programokat talált ki és azokat végig is vitte. Az egyes területekről volt elég a hivatalos beszámolóban, ezt mind megismételni felesleges lenne. Talán néhány eredmény azért felvillan. Ilyen András Bandi "SV hírek" e-mailes tájékoztatása, Fehér Ákos CD-je a tanfolyamainkról, Pellet Sándor szervezései az orvosi vonallal közösen. Fehér Pista igazi támaszom volt, kritikus esetekben mindig kértem és megkaptam a tanácsát, segítségét.

Elnökké választásom után a Hírsugár szerkesztését Déri Zsolt vette át. Sajnos ő saját magát kisebb hatáskörrel noszogatta (bizonyára nem öntermékenyítő fajta), mint én tettem korábban, ezért pont az ő "klaviatollából" kifogytak, vagy alig csepegték az írások, de szerencsére rajztolla tele volt ötlettel. Kellett segíteni neki, többször beszálltam, mint cikk felhajtó.

Nem az én tisztem a letelt mandátumú vezetőség munkáját megítélni, de mindenesetre az tény, hogy a mostani, 2007. április 18-án megválasztott vezetőségében a titkár és a kilenc új vezetőségi tag közül heten az előző vezetőségben is dolgoztak. E választás egyik tanulsága, hogy általában – a jelölőbizottságtól kissé függetlenül – azokat választják meg, akiket a szakcsoport tagjai ismernek. Ez vonatkozott most az új elnökre, Solymosi Jóskára is, aki szakcsoportunk rendezvényeinek igen aktív szereplője, a Sugárvédelmi Emlékérem kitüntetettje, aki még a Somos Alapítvány révén is sok éve támogatja szakcsoportot. Vincze Árpád, Jóska kollégája is nagyon ismert, mint a sugárvédelem oktatója, Ph. D. konzulens, tanfolyamaink sokszoros előadója.

Most nézzük inkább a jövőt, azt is csak a Hírsugár szemszögéből. Úgy alakult, hogy a jelen az elmúlt négy év és az az előző hét év ötvözete lett, azaz Zsoltival közösen vállaltuk a Hírsugár szerkesztést. Valójában inkább ő szerkeszt és rajzol, én inkább hajszolom az anyagokat. Bár fordított előjelű, de beugrott az a

kép, amikor jégveréskor kimegy a gazda és bottal ütni kezdi a szőlőtőkét: Na lássuk Uram isten, mire megyünk ketten. Ötletünk van számos, úgy dolgozunk mint a DNS, emelkedő kettős spirál a technikánk. Szeretnénk periodikusan megjelenő témákat is. Ilyen példa lehet a ránk vonatkozó jogszabályok ismertetése, ebben Jung Jóskára számítunk, a sugárvédelem egyetemi oktatásának bemutatása Zagyvai Péter részortja, a sugárvédelmi képzés európai harmonizálása Pellet Sándoré. Rendszeres rovat lenne a Névjegy, ebben kitüntetettjeink, a vezetőségi tagok, sugárvédelmi felelősök írnának magukról, munkájukról. Névjegy legfontosabb jellemzőjeként a személyes hangot szeretnénk elérni, ehhez a szerzőket meg kell nyernünk.

A Hírsugár anyagaiért annak e számától elnökünk, Solymosi Jóska mint felelős kiadó tartja a hátát. Ez persze a szerkesztők szárnyalását imitt-amott korlátozhatja, de egyben fel is szabadítja őket a felelősségtől.

A Hírsugár mellett még három másik hírcsatornánk is van, illetve részben inkább csak lesz.

Az egyik a honlap (www.kfki.hu/elftsv), a másik András Bandi elektronikus körlevél sorozata, a harmadik pedig egy elektronikus formájú sugárvédelmi folyóirat, amit Vincze Árpád szervez. Ki kell alakítanunk egy ésszerű feladatmegosztást a hírcsatornák között. A honlap részben statikus tartalmú, ilyenek a szakcsoport ismertetője, a vezetőség elérhetősége, kitüntetettjeink névsora és sok más, bármikor kellő adat. De ezeknek célszerű, ha van hírsugaras nyoma is, mert még mindig a papír a leginkább időálló. Fontos, hogy a jövődjő saját és mások rendezvényeinek anyagai a honlapon kellő időben megjelenjenek. Egy-egy fontos, időszerű anyag megjelenhet az e-mailek vonalán is, a részleteket illetően ráhivatkozva a honlapra. Jó lenne egy élénk, vitatkozó Vélemények rovat is a honlapon, de ez már Csige Pista asztala.

Deme Sándor

TAGNÉVSOR KORREKCIÓ

A Hírsugár 29. számában megjelent tagnévsorhoz képest 2007. június 29-ig a következő változások érkeztek be.

A névsor 76. sorszámánál helyesen Maschek Tivadarné dr. van

Kiegészítés a névsorhoz (tagdíjukat kiegyenlítőik vagy új tagjaink):

1. Bérci Károly, Budapest,
2. Elter Enikő, Szekszárd
3. Hunyadi Ilona, Debrecen
4. Motoc Anna-Mária
5. Németh Csaba, Veszprém
6. Pázmándi Tamás, Budapest
7. Sági László, Budapest
8. Toró László, Timisoara
9. Zagyvai Péter, Budapest.

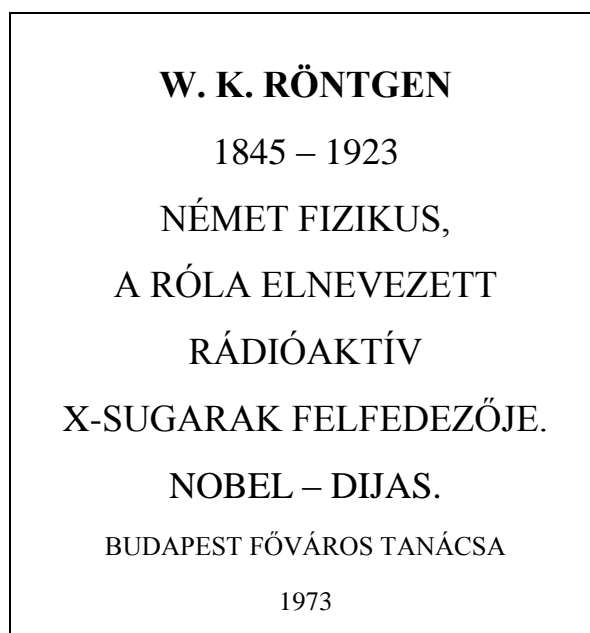
Kérjük tagtársainkat, ha hibás az adatuk (pl. nincs feltüntetve a dr., de szeretnék, hogy szerepeljen), akkor az ELFT Titkársághoz, Nagy Zsigmondnéhoz vagy munkatársaihoz kell levélben vagy e-mailben (mail.elft@mtesz.hu) fordulni. A Hírsugár szerkesztői minden esetben a Titkárság által adott névsort használják.

NEM VICC ÉS NEM IS SUGÁRVÉDELEM

A Röntgen utca mintegy kétszáz méter hosszúságú utca Budapest XIII. kerületében. A Váci utat és a Visegrádi utcát köti össze, szemben a Lehel Piac épületével. Az utca minden bizonnyal azért kapta ezt a nevet, mert az északi oldalán elhelyezkedő háztömbben volt az egykoron a hazai orvosi műszergyártási kapacitás mintegy 90 %-ával rendelkező, egyebek mellett az orvosi röntgenberendezések fejlesztésében és gyártásában is élenjáró nagyvállalat, a Medicor Művek központja. (Az egykori központ irodaépületének helyén jelenleg az Erste Bank egyik irodaháza és bankfiókja található.)

A Röntgen utca 1-3. számú épületének falán, mintegy két méterre a Váci úttól, egy kb. 60 × 80 cm-es, csiszolt mészkőből készült emléktábla található. Vésett felirata a következő:

Röntgen teljes neve helyesen: Wilhelm Conrad Röntgen. Habár a radioaktivitás egyes formái során kétségtelenül keletkezik röntgensugárzás is, a Röntgen által felfedezett sugárzás semmiképpen sem radioaktív sugárzás. Ehhez képest a radioaktív szót rádióaktívnak írni, már csak helyesírási hiba. Ugyanígy helyesírási hiba „rövid i” betűvel” írni a „díjas” szót.

Tanulság: Nem kell mindent komolyan venni, amit kőbe véstek ...

(J.J.)

„MEGELŐZŐ CSAPÁS”

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport vezetőségének egyetértésével és támogatásával új rovatot indítunk a Hírsugárban.

A jelenlegi gyakorlat, mely szerint a média által felvetett hírekre mindig utólag reagálunk, hatékonysága messze nem éri el a megkívánt mértéket. Ezért a médiakapcsolatokban az eddiginél magasabb régiókba kívánjuk emelni a szakcsoport szerepét. A megújult vezetőségnevében most egy újabb koncepcióval szeretnénk gazdagítani a sugárvédelem tárházát!

A „megelőző csapás” névre keresztelt koncepció szerint a sugárvédelemben járatos szakemberek feldobnak néhány izgalmas álhírt, sőt rémhírt, amire gyorsan reagálva látványosan cáfolhatunk. Idővel tovább lehetne fejleszteni a módszert úgy, hogy a rémhírt már nem kell kitalálni elég csak a cáfolatot kiadni, a hírt már úgymint kitalálják hozzá. (A legjobb rémhír kitalálóját még díjazhatnánk is. Alapíthatnánk – mondjuk – külön erre a célra egy „Álsugár-díjat”. Az is kaphatna díjat, aki a legjobb díj nevet kitalálja)

Első lépésben néhány (ál)hír:

Nukleáris Balesetelhárítási Gyakorlat (2207. június 26.)

2207. június 26.-án megtartott nukleáris balesetelhárítási gyakorlat legfontosabb sugárvédelmi vonatkozású megállítása szerint a Mohi atomerőműből érkező hírek terjedési sebessége lényegesen kisebb, mint a radioaktív szennyeződés légköri terjedését elősegítő felhőé.

Összevonások a sugárvédelemben

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport szóvivője cáfolja azt a hírt, mely szerint a közeljövőben összevonások lennének a hazai sugárvédelemben. A hír alapját valószínűleg az szolgáltatta, hogy a sugárvédelem jelenlegi helyzetét látva néhány magas beosztású szakember most már valóban összevonta szemöldökét.

Dr. Sodomári Edömér

rovott-vezető

az orv. tudományok kan-didátusa

Beküldött álhírek

Borprofilaxis. Megbízható forrásból származó információ szerint atomerőmű baleseténél a lakossági védőintézkedéseket kiegészítik. A szokásos jódpofilaxis mellett bevezetik a borprofilaxist, miután a vörösbortban lévő antioxidánsok megkötik a sugárzás által kiváltott szabad gyököket. Erre a célra nem folyékony, hanem száraz vörösbortokat használnak majd bortabletta formában.

Sugárkaput. A KFKI reaktorában új sugárvédő rendszert helyeztek üzembe, neve sugárkaput. Belemegy a sugár és annyi neki.